

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbăta.

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 45.
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45.
Epistolele nefrancate se refușă. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr. rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 16 Februarie, 1896.

Publicăm la alt loc un articol apărut într'un diariu din capitală și scris de un bărbat, care se ocupă cu predicțiune cu afacerile românesce.

Articolul e scris din incidentul enunțatului ministrului nostru de culte, că se intenționează realizarea unei dorințe vechi a bărbatilor de stat unguri: înființarea de facultăți teologice pentru greco-orientalii din patria noastră.

Ne aducem aminte, oă în decursul desbaterilor asupra bugetului de culte și instrucțiune publică ministrul a pus în vedere înființarea de facultate teologică greco-orientală în Budapesta pentru Declarațiunea aceasta a produs mare bucurie în cercurile ungurești, și articolul domnului Jancsó Benedek este un mic răsădit al bucuriei generale pentru Declarațiunea ministerială.

Idea în sine, că servitorii altariului nu vor mai crește sub îngrijirea biserice, nu în tradițiunile și învățăturile ei, această idee a produs generală mulțămire.

Se contemplă deci un cler crescut nu în spiritul, nu în disciplina bisericească, nu în graiul și viața spirituală a poporului român. Se contemplă un cler crescut anume pentru scopurile politice ale curentului bolnavicios de aqi.

Acastă esplicare se dă enunțatului ministrului nostru de culte și în special această esplicare o dă scriitorul articolului, care mai are și o mare dosă de durere pentru cuvântul, că creșterea clerului s'a lăsat și până acuma în grija biserice.

Nu turburăm bucuria compatrioților nostri, nici visurile de aur cu cari au pășit în al doilea mileniu nu vor fi turburate de cătră noi.

De astă dată nu vom urmări pe domnul Jancsó nici în deducțiunile ce le face din incidentul înființării facultății teologice în Cernăuți și apoi în București, mai puțin vom stăruia aqi asupra lucrului pentru ce bisericile orientale din patria noastră țin legături cu biserica din Rusia și Grecia. Vom vorbi despre acele legături la timpul seu, când vom sci mai de aproape voiața ministrului, când vom cunoște planul de organizare al facultății teologice orientale, cu care țințesce la fericirea bisericei noastre.

Un lucru vom accentua însă de acuma, și vom, ca aceea se o scie încă de acuma toți publicistii, cari se ocupă cu afacerile noastre românesce.

Nu permite ca patriotismul preoției noastre să fie tras la îndoială și suspiciunat.

Institutele noastre teologice s'au ferit de a face politică. Din ele au eșit bărbăți lămați, cari în starea miseră de aqi au trebuit se munciască alături cu țeranul pentru a-și asigura subsistența sa și a familiei sale.

Între toate împregiurările preoției noastre și-a păstrat credința și alipirea cătră stat, și suspiciunile nepatriotismului se sdrăbesc de stința cea puternică a țării lui în credința cătră patrie și tron.

Articolul dlui Jancsó în patriotismul preoției noastre voesc se lovăscă, când speră o altă creștere în

facultățile teologice proiectate pe sama noastră în Budapesta și Cluș.

Suspiciunea acesta o respingem cu totă țaria, care ni o dă trecutul nostru nepătat.

E caracteristic, că în curentul de aqi al magiarisării compatrioții nostri magiari se lovesc de patriotismul nostru, și nu le convine scôla în care s'a crescut un cler, care ține cu atăta țarie la legea și naționalitatea sa.

În decursul desbaterilor asupra bugetului ministrului de culte nu odată s'au aruncat învinuiri asupra clerului românesc. S'a tras la îndoială patriotismul archiereilor, al protopresbiterilor nostri, al preoției noastre în general, s'au aruncat cu țină în loialitatea noastră, în tradiționala noastră iubire de patrie, cele mai sante sentimente ale noastre au fost împrăscate, și ne a durut, că nu a fost om în întreg parlamentul, care se ridice vocea în apărarea clerului nostru.

La apărarea a luat în apărare pe prelați ministrul de culte, dar numai pentru cuvântul, că se aibă ocaziune a mai lovi și el în preoția noastră, căreia din înălțimea scaunului ministerial i-a tras la îndoială patriotismul.

Între împregiurări normale ar trebui să luăm lucrul de tot tragic. Nepatriotismul unui cler întreg ar trebui să pună pe gânduri pe fie-care bărbat de stat. Căci e lucru grozav de mare, a lăsa pe mâna ômenilor cu asemenea sentimente conducerea unui popor, cum e și poporul român.

Norocul e, că pericol nu există. Sunt numai deosebire de concepte în ce privește patriotismul, și în curentul de aqi al magiarisării și al falsului liberalism modern toți sunt nepatrioți, câți țin la legea și la nêmul lor.

În această lumină însinuarea de nepatriotism trebuie să ne servescă spre laudă chiar și când ea vine din scaunul ministerial.

Trăim în timpuri grele, și nu e bine să ne jucăm cu patriotismul, și nu e bine mai ales dacă voim să se restabilească pe aceste locuri pacea, care de mult a dispărut.

Revista politică.

La ordinea țilei în Reichsrath-ul din Viena e reforma legii electorale. În ședința din 26 l. c. a luat cuvântul prim-ministrul Badeni, care a ținut cam următoarele: „Noi trebuie ca din toate puterile noastre să alimentăm reforma legii electorale, așa ca aceea să țină în viață în timpul cel mai scurt posibil. Realizarea grabnică a acestei reforme nu e atât în interesul guvernului, cât mai ales în folosul statului, a Casei, a diferitelor partide și a populației. Scopul vorbirii mele de aqi e, ca să determinez limitele între cari se mișcă această reformă. Când am primit ca moștenire reforma acesta dela guvernul anterior, n'am perdut nici pe un moment din vedere împrăjurarea, că prin executarea proiectului de reformă de o parte interesele societății se nu suferă nici o vătămă, ăr de altă parte am ținut cont și de majoritatea parlamentului. Lărgirea dreptului electoral este neapărat de lipsă. Esperința ne va arăta că în deslegarea

legală a acestei întrebări nu se impune introducerea sufragiului universal.

Din punctul acesta de vedere proiectul e de așa alcătuit, că înainte se pôte încungiura pericolul de a fi siliți într'un moment nefavorabil, ca se introducem sufragiul universal. Nici un partid politic nu e nevoit, ca prin primirea reformei electorale să-și sacrifice vre-un punct cardinal al principiilor de care e condus. Fața de modificările, ce se vor afla necesare guvernul promite a lua o poziție binevoitoare, întrucât acelea nu se vor atinge de interesele statului. Prim-ministrul Badeni, la sfârșit i-și mai exprimă odată dorința sa ferbinte, de a vedea cât mai curând proiectul acesta de reformă, devenit lege.

În Austria, unde popórele se bucură de un liberalism, în raport cu al nostru escelent, acolo legea electorală e în prospect de a se îmbunătăți, la noi unde tocmai aceea lege e mai din greu reclamată de toate popórele nemagiare, ministrii să fac a nu auzi dorința lor legitimă; pe când în Austria prim-ministrul își exprimă dorința sa ferbinte de a vedea, cât mai curând proiectul lege pentru fericirea și prosperarea populațiunii, pe atunci la noi prim-ministrul arangiază alegeri de partid, călcând principiul sfânt al legii prin diferite corupțiuni.

Onóre acelora, cari se silesc a satisface juste pretensiuni a populațiunii, și rușine acelora, cari nu voesc se audă glasul poporului rugător, ci mereu atentă la viața lui atât morală, cât și materială.

* * *

„Timpul” scrie: Diarele străine continuă a se ocupa de efectele probabile ale noulor stări de lucruri în Bulgaria asupra cestiunii macedonene.

Dilele trecute correspondentul din Viena al diariului „Times” spunea că din fericire statele din Orient se află într'o astfel de rivalitate, încât nu este probabil, ca Rusia să încurajeze pe Bulgaria la o acțiune în Macedonia, care ar pune pe toate celelalte state din Balcani în ostilitate cu Rusia. De aceea marele țiar crede, că pentru moment cestia macedoneană va fi închisă. Este de notat că în sfârșit presa europeană începe să ție în socotă și interesele României în Macedonia. Astfel „Times” spune că chiar România, a căreia cu-minenție și lealitate politică este recunoscută de totă lumea nu ar pute tolera o mărire a Bulgariei și ar face de sigur o demonstrație armată.

„Standard” dela 18 Februarie, organul englez cel mai aproape de ministerul afacerilor străine, împărtășește aceeași idee.

„Ni se spune că anul acesta Macedonia va rămâne liniștită și că probabil comitetele macedonene din Bulgaria se vor disolva de sine. Se preține că în schimb alitudinii liniștite a guvernului bulgar, Pórta ar fi promis dlui Stoiloff când era la Constantinopol că va numi în Macedonia unul sau doi valii bulgari și un număr de caimacamí, mudiri și alți slujbași creștini, în cea mai mare parte bulgari. De asemenea s'ar întinde instituția inspectorilor judiciarii s'ar lăsa paza siguranței publice în Macedonia unor

corpuri de poliție locale autonome și s'ar reforma impozitele și perceperea lor.”

„Standard” adaugă, că aceste reforme, care samănă cu cele puse pe hârtia pentru Armenia, ar fi folositoare. Totuși cestia macedonă nu este atăta o cestia de nemulțumire a macedonienilor, cât un pretest pentru ambiția Bulgarilor de a 'și spori teritoriul. Diarul englez în fine se bucură de vestea că anul acesta cel puțin cestia macedonă va fi lăsată în pace pentru că ori ce încercare din partea Bulgariei de a turbura echilibrul de puteri în peninsula balcanică ar întâmpina din partea României o împotrivire categorică și pentru că de sigur un conflict între Bulgaria și România ar fi un lucru grav.

Din parlamentul magiar.

Ședința dela 24 Februarie a. c. Deputatul Georgiu Szerb recomandă spre primire raportul comisiunii regnicolare referitoriu la espunerea insigniilor de încoronare din incidentul milleniului, de ôre-ce Majestatea Sa l'a sancționat deja.

Ugron Gábor protestează contra declarațiunii referentului, că adevăratul raportul respectiv M. Sa l'ar fi sancționat deja, de ôre-ce încă n'a trecut nici prin cameră nici prin casa magnaților, fără de care trecere n'a putut fi sancționat, ăr dacă l'a sancționat speră, că s'a făcut această fără ôre-care influință.

Ministrul președinte Bánffy, corege pe Szerb, că numai din eróre a făcut această declarațiune.

În urma acestei declarațiuni, camera primesce cu unanimitate raportul.

Venind la ordine pertractarea proiectului de rezoluțiune înaintat de ministru-președinte pentru esmiterea unei comisiuni de 15 pentru afacerile cotei, deputatul Șima Ferencz nu primesce acest proiect, deôre-ce guvernul Badeni nu e guvern parlamentar, ci numai conduce afacerile.

Bánffy, declară, că guvernul Badeni trebuie considerat ca guvern parlamentar până când art. de lege XII din 1867 e lege. Ugron Gábor încă respinge proiectul ținând că nici un membru din guvernul Badeni nu e din majoritatea parlamentului, ba nici din parlament.

Casa primesce proiectul.

Bobula Iános, vorbește aproape două ôre esplicând legile despre agricultură, industrie, comerț și comunicațiune polemizând cu oratorii din opozițiune.

Terminându-și vorbirea, cei din opoziție strigă partidei liberale: „Pentru ce nu-l aprobați” la ce aceștia răspund: „E destul dacă opoziția vorbește, noi numai votăm.”

Mai marcată a fost vorbirea contelui Apponyi, carele se alătură și el la prima parte din proiectul de rezoluțiune înaintat de Kosuth, în sensul căruia compromisul vamal și comercial cu Austria se se desface, dacă în urma pertractărilor nu se va putea ajunge la un rezultat favoritoriu intereselor Ungariei, și se se fac pașii necesari pentru înființarea teritoriului vamal și comercial independent.

Vorbirea lui Apponyi a fost ascultată cu mult interes de toate partidele.

Deputatul Molnár Józsiás arată, că industria și comerțul Ungariei numai pe teren vamal și comercial independent se pôte desvolta. În scopul acesta trebuie dată puțința, ca se se formeze o clasă de mijloc de indu-

striași, comercianți și agricultori. Arată apoi că agricultura din Ungaria din ce în ce tot mai mult rămâne înapoi din cauza importului de grâne sârbesci și române. La urmă propune, ca importul grânelor străine să fie oprit, precum și vânzarea de făină străină amestecată cu de cea indigenă.

Tuba János nu primesce proiectul de rezoluție înaintat de contele Apponyi, atrage înse atențiunea guvernului asupra industriei mici, carea trebuie sprijinită.

Helgy Ignác cere și el teritoriu vamal și comercial independent pentru Ungaria, și acesta să se facă acum, când și austriacii au cerut acesta pentru Austria. Mai bine să se facă acesta acum, până când străinătatea nu vede în totă golăteea ei ura ce au aceste două țări una asupra alteia, căci altcum în timp de catastrofă nu va pute conta cu siguranță, că vor lucra mână în mână și în bună înțelegere. Spriginesce propunerile lui Kossuth și Molnár Ferencz, ér pentru cazul că acelea vor fi respinse, dânsul va vota pentru propunerea contelui Apponyi.

Ministrul Daniel cereă a combate pe Kossuth și Molnár, dicând, că propunerile lor sunt superflue, deore-ce la cas când pertractările pentru compromis nu ar avé nici un rezultat, atunci fie-care țără are drept a dispune după plac asupra intereselor sale, dar până atunci trebuie să se țină cont de legea încă esistență în această privință.

Contele Apponyi clarifică unele lucruri espuse fals din partea ministrului, după cari ședința s'a terminat.

*

Tot ađi s'a ținut ședință și în casa magnaților, în care s'au verificat vre-o câțiva membrii noi, și s'a luat spre scire referada ministrului-președinte referitoare la espunerea spre vedere publică la milleniu a coronei și a insigniilor regale precum și raportul cu privire la esmiterea comisiunei pentru cuotă.

*

Ședința dela 26 Februarie a. c. După verificarea protocolului din ședința de ieri, președintele *Szilágyi Dezső* aduce la cunoștința camerei, că casa magnaților a primit dispozițiile înaintate de cameră în privința espunerei coronei și a insigniilor regale spre vedere publică la milleniu precum și cele privitoare la comisiunea cuotei. Alegerea comisiunilor parlamentare se va face în ședința de Sâmbătă.

Venind la ordinea zilei, deputatul *Pap Elek* vorbește despre tasele personale referitoare la comunicațiunea vicinală pe căile ferate, dicând, că acelea sunt mult prea mici, decât să stea în proporție cu venitele ce încurg luând în considerare înlesnirile făcute și cheltuelile colosale pentru călătoriile îndepărtate. Totuși nu pôte primi dispozițiile luate de ministru în sensul acesta, cari dispoziții întră deja în valoare deja cu 1-a Martie a. c. deore-ce sunt foarte păgubitoare pentru unele orașe mai mari din provincie. Cere deci ore-cari favoruri pentru acestea.

Rosenberg Gyula are încredere în dispozițiile luate de guvern, că interesele Ungariei nici într-o privință nu vor suferi prescurtări.

Šima Ferencz dice, că Austria pe toate terenele a cercat să dea îndărpt pe Ungaria, decând acesta stă în legătură cu ea. Cere și el teritoriu vamal și comercial independent pentru Ungaria. Primesce propunerile lui Kossuth și Molnár Ferencz, ér când acestea ar cădea primesce propunerea contelui Apponyi.

La urmă s'au cetit două interpelațiunei, una referitoare la matriculele de stat, alta referitoare la eșecuirea unor proprietari de vii în contra dispozițiilor legale.

Prima a fost înaintată de deputatul *Vajay István*, carele arată, că conducătorii de matricule din Ochadnița, comit. Trencin, nici acum nu și-a ocupat postul la sediul sau ci șicanază și face cheltueli poporului tocmai acum în timp de érnă fiind silit a'l căuta prin crășme și pe alte sate în timp de lipsă și agitază contra tuturor bisericilor din patrie mai disprețuin chiar și autoritățile publice superioare.

Ambele s'au dat ministrilor respectivi spre competență afacere și cu acesta ședința s'a încheiat.

Facultate teologică greco-orientală.

Sub titlul acesta publică „Egyetértés“ dela 23 Februarie a. c. un articol subscris de dl Jancsó Benedek, carele pretinde a fi bine vârsat în afacerile noastre politice și culturale. Fiind-că acest articol ne privesce foarte de aproape, de aceea îl și prezentăm cetitorilor noștri per estensum în traducere română.

Bălcescu, încredințatul ungar a partidei revoluționare din România, în luna lui Iulie 1849, a încheiat un contract cu Ludovic Kossuth în numele Românilor, ca semnul păcii dintre Unguri și Români. Punctul 11 din acest contract dice, că: „La universitatea din Budapesta se va înființa și pentru greco-orientali o facultate teologică“. În zilele ultime ale luptei pentru libertate, dieta dela Seghedin a creat o lege pentru naționalități. Punctul 12 al acesteia dispune, ca: „pentru cei de credința veche la universitatea din Budapesta să se înființeze un corp de profesori de teologie“.

Étă, facultatea teologică greco-orientală ce e să se înființeze la universitatea din Budapesta, mai întâiu ni se înfățișează ca postulat național.

A fost mare eróre, că cei ce dispun de sörtea țerii, la crearea legii pentru naționalități din 1868, și de altădată la timpul potrivit și-au uitat de împlinirea acestui postulat național. Dacă ar fi organizat facultatea teologică greco-orientală la universitatea din Budapesta în anul 1868, foarte probabil, că astăđi atât clerul greco-oriental de limba sârbescă, cât și cel de limba română, ca cel mai onest mijlocitor al păcii și-ar împlini rolul în această luptă, pe care o pörtă acum ultraiștii naționali contra statului magiar.

După-ce la universitatea din Budapesta nu s'a înființat facultatea teologică greco-orientală, preste tot crescerea preoției s'a mărginit la seminariile arhiepiscopesci și episcopesci. Întru cât au simțit necesitatea, ca clerul greco-oriental să aibă și un corp conducătoriu pe o tréptă de știință mai înaltă și mai calificat, Sârbii și-au trimis pe cei mai capabili dintre teologi la Kiev ori la Moseva. Teologii români au mers la început și ei la Kiev ori la universitățile protestante din Germania. Cu înființarea universității din Cernăuți, facultatea teologică dela această universitate a devenit centrul pentru știința teologică greco-orientală română. Elevii mai distinși dela seminariile teologice greco-orientale din Ungaria tot mai des au cercetat această facultate, dintre cari mai mulți inși s'au calificat ca foarte buni teologi.

După-ce guvernul român a decis să înființeze și facultate teologică la universitatea din București, ca profesori a instituit mai cu sémă tot teologi ungari calificați la universitatea din Cernăuți. De aceea să și consideră facultatea teologică dela universitatea din București, ca fica celei dela universitatea din Cernăuți. Acum teologilor greco-orientali de naționalitate română din Ungaria, pe lângă universitatea din Cernăuți, le stă la dispoziție și cea din București. Dacă luăm în considerare apropierea acestei facultăți, și multele jertfe ce le aduce guvernul român, ca să ridice această facultate la un nivel cât mai înalt, nici un minut nu ne putem îndoi, că preste vre-o câțiva ani, Bucureștii vor deveni și pentru Românii noștri centrul științei teologice ortodoxe.

Astfel s'a răsbunat aceea, că ómenii noștri nu s'au folosit de mijlocul, ce înșiși l'au oferit în 1849, prin care ar fi putut aduce mai aproape sârbimea și românimea ortodoxă de cultura și aspirațiunile națiunii magiare. Eu cred, că facultatea teologică greco-orientală contemplată la universitățile magiare în modul signalizat mai sus fiind suplină, ađi nu forméază postulatul național, ba ultraiștilor li chiar oróre de ea, pentru că Kievul și Mosva e tot atât de contrariu Budapestei, ca și Bucureștii.

În 1893, în studiul meu: „Daco-românismul și politica culturală magiară“, tocmai

în colónele din „Egyetértés“ am scris următoarele rânduri:

„Ne place a spune nu numai cu mândrie, ba de multe-ori chiar cu fală, că noi suntem răspânditorii civilizațiunii apusene în orient, dar nici când nici prin minte nu ne trece, ca să esaminăm în mod critic, ore cari sunt acele mijloce și moduri, cu ajutoriul cărora răspândim noi afirmativ civilizațiunea apusenă în orient? Ca noi să răspândim civilizațiunea în orient, abstracție făcând dela multe altele, mai întâi ar trebui să ne organizăm universitățile astfel, ca vecinii noștri din orient să fie siliți a veni la noi ca să învețe tot ceea, ce nici în patria lor, nici în străinătate nu pot învăța. Ér unicul acesta ar fi direcțiunea propriei lor istorii și dezvoltări culturale. Acesta este unica, prin care noi conform pozițiunei și referințelor noastre poliglote, am puté deveni magistrii lor. Dar în realitate cum și stăm în scólele noastre superioare cu cunoștințele științifice din ethnografia, filologia, istoria, etc. popórelor din Balcani? La acesta nu putem afla altă espresiune, decât rușinos.“

Cu tristă satisfacție pot constata, că pentru combaterea concepțiunii mele pesimiste privitoare la instrucțiunea noastră superioară, până acum nu s'a aflat absolut încă nimeni. Cu îndoită bucurie am cetit așa dară, când ministrul de instrucțiune publică Wlassics în firul discuțiunei asupra bugetului a declarat, că se ocupă profund cu cugetul, ca la universitatea din Budapesta să înființeze o facultate teologică greco-orientală sârbescă, ér la cea din Cluș alta greco-orientală română.

În studiile mele continuate dela anul 1893 încóce m'am convins, că pentru înțelegerea orientului slav-bizantin, cunoștința spiritului și științei pravoslavnice, este condițiune de primul rang. Dacă așa dară ministrul Wlassics va înființa facultăți teologice greco-orientale la universitățile noastre, va putea apropia și spiritul și știința pravoslavnică de știința și literatura magiară și astfel va aduce mai aproape cu doi pași mari universitățile noastre de idealul pe care mi l'am creat acum trei ani în studiile mele amintite. În această véd eu ponderositatea declarațiunei ministrului Wlassics isvorită curat din interes științific.

Dar decât punctul de vedere științific e cu mult mai ponderos interesul politic, carele stă în legătură cu înființarea facultății teologice greco-orientale contemplate. Ministrul Wlassics, decumva își va realiza planul, fără îndoială va aduce cel mai mare serviciu celei politice naționale, care are de scop deslegarea cestiunei naționale prin mijloce culturale și corespundătoare spiritului timpului.

Luptele politice de partid foarte iute ne abat atențiunea dela cestiunile culturale. Și tocmai acesta este scopul rândurilor mele, ca să atrag atențiunea opiniinei publice asupra acestui puternic și esențial mijloc pentru deslegarea cestiunei naționale pe cale culturală și se atrag și atențiunea ministrului asupra unor momente, pe cari după părerea mea din punctul de vedere al rezultatului, neapărat trebuie să se iee în considerare.

Mai întâiu trebuie să decid: cu scop e, și corect e ca de odată să se înființeze două facultăți teologice greco-orientale și încă deosebit, pentru Sârbi la Budapesta și pentru Români la Cluș?

Cine cunoșce starea materială a preoției greco-orientale, mai cu sémă a celei române, nici pe un moment nu și va face iluziuni, că dela fie-care membru al preoției greco-orientale se va putea pretinde calificațiune academică. Pentru calificațiune academică numai corpul conducătoriu al preoției ortodoxe are și pôte se aibă trebuință. Ér numărul acestora nu e atât de mare, ca să aibă trebuință de două facultăți.

Dar nici necesitate obiectivă nu e ca să se înființeze două facultăți, căci diferența ce există în realitate în știința bisericeii greco-orientale sârbe și române, se pôte contrage la una ori la două catedre. Cea mai mare parte a materialului de știință e pe deplin identic. Așa dară în realitate și din punct de vedere obiectiv nu e lipsă de două facultăți, abstracție făcând dela aceea, că o astfel de împărțire a științei teologice greco-orientale după naționalități, din punct de vedere politic se arată îngrijitoare.

Dacă unul dintre scopurile înființării facultății teologice greco-orientale este, ca fiitórea preoție ortodoxă să se apropie mai

mult de cultura magiară, atunci înființarea unei facultăți de teologie greco-orientală română în Cluș nu ar fi cu scop. Teologul român în Cluș își află esclusiv împrejurimea sa și atmosfera sufletului său în care a crescut. Afară de aceea tinerul român în Cluș nu se întâlnește nici cu manifestările impunătoare ale vieții de stat magiar și a culturai magiare, cari aici în capitala țerii, în centrul vieții de stat și a culturai magiare influențéază atât de puternic pentru câștigarea simpatiei și a sentimentelor lui.

După părerea mea mai întâiu în Budapesta trebuie creat un centru puternic de știință, carele cu puterea sa, ca o mare masă de magnet să atragă la sine tendențele culturale naționale centrifugale. O facultate teologică greco-orientală puternică și stătătoare pe un nivel înalt de știință la universitatea din Budapesta ar fi pasul cel dintăiu mare spre idealul acesta și totodată vrednic obiect de ambițiunea ministrului Wlassics, carele chiar și pentru aceea merită recunoștință, că a făcut actual unul dintr'acele mijloce pentru deslegarea cestiunei naționale, pe care marile noastre mișcări pentru libertate l'au aruncat la suprafață.

Cestiunea română în Macedonia.

(Încheiere.)

III.

Multe motive impun opinia, că stagnațiunea în cestiunea episcopatelor și a regresului ideii naționale la Românii din Peninsula-Balcanică nu este a se mulțami decât numai incapacității și voinței rele a agenților oficioși. Presupunem însă, că statul român se decide pentru delăturarea pericolului iminent, pentru o activitate demnă, prin care pe baza drepturilor sale de stat suveran își pôte ridica vocea în favorul existenței naționale a Românilor din Macedonia și a acelor popóre albaneze, cari cu orice privilegiu își exprimă dorința de a-și lega sörtea de sörtea Românilor — dar întrebăm, ajunge-va autoritatea României ca să mântuiască pe protegiații sei dela perirea în marea panslavismului?

Da, când lupta s'ar purta numai contra bulgarismului, puterea României celei avute și provédute cu o minunată organizație militară ar fi de ajuns pentru de a lupta cu succes pozitiv, chiar și atunci, când pertractările oculte dintre Greci și Bulgari, cari au de scop a divida Macedonia, ar fi adus deja cu sine încheierea unui pact greco-bulgar.

Dar Bulgaria, Sârbia și Montenegro nu sunt altceva, decât figuri de sac, cari sunt purtate după plăcerea unei mâni puternice, ce mai bine de două sute de ani amenință imperiul otoman în partea de Vest și față de care România nu pôte spera la o rezistență încoronată de succes, dacă nu cumva puterile alianței triple, și în deosebi Austro-Ungaria, care din aceste puteri mai mult este interesată, nu vor lua în mână afacerea Macedo-Românilor și a Albanezilor.

Dacă cestiunea acesta este pentru România o chestiune a independenței naționale, atunci ea are pentru puterile centrale și în deosebi pentru monarchia austro-ungară însemnătatea problemei importante a conservării echilibrului european.

Necunoscând tainele semizeilor, cari conduc destinele popórelor, nu putem da cu socotéla pe ce baze se crede, că de prezent toate puterile mari sunt preocupate de ideea păcii și a bunei înțelegeri, și că alianța dintre Francezi și Ruși are de chemare numai conservarea păcii. Ori cât de basată să fie această părere totuși este datorința puterilor centrale a se păđi de o isbucnire repentină și puternică, de a se îngriji de timpuriu, ca focul să nu fie mereu alimentat.

Dacă Austro-Ungaria ține a-și validita principiul esprimat de contele Kálnoky: Asigurarea dezvoltării liniștite și a progresului popórelor din orientul Europei, — atunci ea, Austria trebuie să impună Sultanului în interesul seu propriu următoarele îndatoriri:

1. Încuviințarea neamănată a unei autonomii factice și nici decât fictive a Macedoniei și crearea unui statut, care asigură menținerea tuturor drepturilor conferite naționalităților creștine.

2. Instituirea unei comisiuni europene cu putere dispunătoare, care în conțelegere cu naționalitățile creștine și mohamedane din

Macedonia, să delimiteze sfera intereselor, a singuraticelor popore de felul acela, ca pe viitor să se încunjure conflictele după putință.

3. Fie-cărei naționalități să i-se recunoască individualitatea sa națională, să i-se creeze instituțiile necesare pentru dezvoltarea culturală, 'ér puterea executivă să se îngereze numai în cazul eestrem, când vede în mod serios periclitată idea unității politice a statului.

Deja raporturile geografice exclud ori-ce posibilitate de a uni pământul locuit de Macedo-Români cu regatul român și seutesc pe Români de suspiciunea, că ei ar nutri atari dorințe expansiv-soviniste. 'Er' aceluia, cari în intervențiunea Austro-Ungariei voiesce a găsi o tendință de extindere, 'i-se pôte arêta, că între împregiurările actuale o politică expansivă a Austro-Ungariei în contul Turciei europene și a naționalităților creștine locuitoare acolo, este imposibilă și nefavorabilă. Căci este notorică preponderanța politică a statului magiar în monarhia dualistică habsburgică, 'ér' lupta crâncenă ce pörtă poporele nemagiare în contra magiarismului ex lude de sine presupunerea, că Magiarii ar permite o politică, care în cas favorabil ar aduce cu sine un crescământ de vre-o câteva milioane de Slavi.

Pacea Orientului, desvoltarea pacinică culturală și națională a număróselor națiuni creștine, existența Turciei sau și numai preîntimpinarea unei decăderi haotice, conservarea echilibrului european și a intereselor alianței triple, precum și a României prietene acestei alianțe, reclamă insistent ocrotirea Românilor din Macedonia în contra absorbirii prin slavism. Pe lângă acestea mai vine un nou factor foarte ponderos. Anexarea Macedo-Românilor și a Albanezilor, bună-óra prin Bulgari ar crea un sistem de stat, în care s'ar consuma cele mai de frunte puteri ale statului prin luptele interne, astfel, că prin aceste lupte pacea politică și socială ar fi vecinic amenințată în Orient.

Noutăți.

Necrolog. *Simza Ghibu*, soția parohului Simeon Ghibu din Pianul român a repausat la 11 Februarie a. c. lăsând în cea mai mare durere pe soțul și copiii sei Valeria, Simza și Mărióra măritată Ghișă, și pe ginerele seu Ioan Ghișă, paroch.

Fie-i țărîna ușoră!

* * *

Emanciparea femeilor. Dómnă Dr. Adam din München étă cum se exprimă despre emanciparea femeilor: Cei cari apără admiterea femeii la cariera medicală, ca cel mai ponderos argument aduc înainte împrejurarea, că femeile prin femei trebuie vinde cate. Acésta însă e rău înțeles. Sciința nu are gen; nici nu pôte fi vorbă despre o astfel de vătămăre a medicilor, despre o astfel de pălmuire a minții sănătoșe. De altă parte contrarii acestei afaceri susțin, că facultățile femeii sunt de mai puțin preț. Acésta e adevărat, pentru-că tocmai în clasa de mijloc germană, din cari se însinuă la cariera academică, femeile sunt sêrace în sânge (anemie), rău desvoltate, fără putere și neputințioșe pentru viața conjugală, dar apoi pentru împlinirea ôre-cărei chemări permanente d. e. pentru luptele și ostenelele chemării medicale. Pentru acestea vina o pune pe creșterea greșită a fetelor și apoi pe medicii de casă. Cine-și bate capul, că creșterea fetelor se contrarietă cu legile naturii? Nutremântul e slab. Mișcare corporală n'au. Imbrăcămintea le face preste puțință mișcarea liberă. Convenirile spirituale le sunt de atare, încât le ucide inteligența..... Unde e medicul, care se se intereseze de îmbrăcămintea fetelor, care nu suferă corsetul, călcăie înalte, carele recomandă vestminte comóde, libere, acomodate anotimpului, 'ér nu numai ochilor plăcute. Și așa mai departe.

Ce dîce la acésta Esc. Sa, ministrul nostru de culte și instrucțiune publică?

* * *

Ce-a găsit Csiri Antal? Ia nisce nimicuri de unelte de argint, ce se folosesc la mîncare, precum nisce linguri, o cană pentru lapte și o oariță din argint de cel mai veritabil, pe cari a voit să le vîndă unui crășmariu. Acesta însă vîdînd, că nu-s nici pentru el și nici a dlui liferant p'au putut fi, a făcut arêtare poliției, carea

luând pe „Toni bá” la întrebare, a răspuns, că le-a găsit pe ici pe cîlea pe unde a umblat ca țileriu. Poliția însă nu-i crede, ci a pornit expediție în tôte părțile celor cinci continente ale lumii, ca să afle unde este țara „leipecôlea”, unde „Toni bá” a găsit aceste unelte ținîndu-l până atunci de ostatec, dacă nu voiesce a spune de bună voie unde se află acea țară plină de noroc pentru cei de pînura dumnisale.

* * *

Marfa căutată. Unul dintre deputații „români” din dieta Ungariei, cari nici atunci nu-și deschid gura, când biserica și scôla lor este atacată și defaimată din tôte părțile, 'ér eășatoria civilă și matriculele de stat le-au votat în contra protestului bisericeii și a conaționalilor lor fără diferență de partid, pentru că n'au avut curajul nici măcar să se abțină dela votul ce li-l cerea guvernul — și-a căpătat remunerațiunea pentru votul și pentru tăcerea sa. Postul pretore, apoi deputat în în Marmația: dl Vincz Gyula, care când era student la gimnaziul din Beiuș se scria Vintiu, și umbla în costum național, — este denumit prin decretul din 20 l. c. de Comite suprem în comitatul Ugocia. Dar scris este în analele dietei ungare, că „*Ugocsa non coronat*”.

Cel mult „patrioticul” popor rutén din Ugocia se pôte lăuda, că are un fișpan de legea lui, 'ér nemeșii români din Marmația pentru că din incidentul milleniului și-au decretat magiarisarea numelui comunelor, își vîd rîșplata, că din sinul lor se mai ridică un „méltságos”, după ce de mult însetoșeză.

* * *

Cât timp trăsese o generație? Forte mult s'a discutat asupra cestiunei, că ôre cât timp este a se socoti pe o generațiune. Acum publică Turguan în „Revue Scientifique” un articol asupra acestei cestiuni. Turguan dîce, că durata unei generațiuni este a se socoti etatea mijlocie a unui tată, ori a unei mame. În Franția se socotesc 32 ani și 5 luni pe durată unei generațiuni. Fourir socotese durata unei generațiuni de secs bărbătesc pe 33,31 ani, 'ér Villota socotese durata unei generațiuni de secs femeiesc în secolul al 19-lea pe 28,17 ani. Rünelin însă dîce, că durata unei generațiuni este 36 de ani.

* * *

Higiiena jocului. Sunt, cari condamnă jocul, pentru-că nu odată a causat ruinarea unei vieți în flóre, dar cu observarea legilor igienice, nu e stricăcios, ci din contră: este un exercițiu corporal foarte sănătos. Cu deosebire e folositoriu pentru fete, cari ocupându-se la casa părintescă cu lucruri mai ușore tótă ziua sed la lucrul lor de mână. Afară de patinat, numai jocul le mai îndemna la mișcări recreatôre. Jocul îl efeptuesc picioarele, dar pentru aceea și părțile superioare ale corpului și muschii trunchiului vin în lucrare, circulațiunea sîngelui se accelerează de asemenea și funcționarea plămînilor. S'a calculat, că dacă cineva jôcă 5 ôre neînterupt, inima a făcut o lucrare, ca și când omul ar fi ridicat 36,240 kgr. la înălțime de 1 m., ori ar fi ridicat 1 klgr. la 36,240 m. înălțime. Ca acésta încordare se nu aducă stricăciune, trebuie să ne punem corpul în cele mai bune condițiuni. Peptul trebuie tē se deschidă liber. Înzădar se tună contra corsetului, dar damele nôstre totuși ar putē face atăta, ca să jôce numai cu el slobođit. Dar chiar dinsele pot esperia, că cu el strîns nu pot juca. Ghețele (păpucii) se nu aibă călcăie înalte, pentru că încordăză muschii picioarelor și periclităză ecuilibrul corpului. Sgârçiuiri și deschideri de vine pot fi urmările călcăelor înalte. Multe greșeli se fac și cu portul măiestrit al pîrlui. Pîrlul prea întins și acărit aduce dureri de cap. Nu e ertat a juca cu gura deschisă, pentru-că se uscă grumazul, și plămînilor se umplu cu pulvere. Celui ce își răcoresce fața aprinsă într'un local mai rece, pelea obrazului îi crepă și devine aspră. Mai bine e să se răcorescă ședînd în sala de joc până când se odichnesce. Forte se tem de beutură. Dar jocul atăta apă evaporăză, care pentru evitarea eshauriării trebuie suplinită. Pe lângă precauțiunea recerută pericólu beuturii nu e atît de mare, pe cât se tem de el. Sē nu bem dintr'odată mult, și după beutură să jucăm mai departe. Înghețata e mai periculóșă. Cu atît mai incorect e, că bărbaii

fumăză în localitățile laterale. Plămînilor jucătorilor funcționeză cu tótă puterea, și fumul de tabac străbate foarte afund în plămînilor acelora și agită neplăcut; dar și asupra plămînilor răsuflătore a damelor are rea influință mirosul greu ce se răspândește dela jucătoriu. Damelor numai în calésă le e permis să mîrgă dela bal acasă. Nata de bal mai cu sémă din umeđirea picioarelor provine. Bărbaților mai cu sémă găteliul li se răcesce; ridicarea gulerului nu e destul, trebuie învîrtit cu năframă. Acasă, mai cu sémă damele, se se spele cu apă caldută. Pulverea, ce s'a lipit pe pelea asudată în decursul jocului, e stricăcióșă, astfel spălatul e cel mai bun mijloc pentru de a face pelea frumoșă. Cel-ce vine dela bal, înainte de a se culca în pat, neapărat se-și schimbe albiturile corpului. Va evita multe bóle de muschi („Egyetértés”).

* * *

Alexandru Dumas fiul despre drepturile femeilor. Este sciut, că Alexandru Dumas fiul, totdeuna a fost pentru emanciparea femeilor. Étă cum se exprimă el într'o epistolă mai recentă adresată către o amică a lui din Viena:

„Dómnă! Eu deja de mult mi-am format opiniunea despre drepturile femeilor. În diverse scrieri volante și cărți mi-am și exprimat opiniunea despre femeile cari „omórá”, cari „votézá” și cari intentézá „processe de paternitate”. Dorese, ca femeile să aibă aceleași drepturi civile și politice, pe cari le au și bărbaii, pentru că au și aceleași datorințe. Ôre nu le persecută întocmai ca pe bărbai, dacă nu plătesc? Dacă nu-și plătesc datoritiile, dacă nu-și împlinesc subscrierile, dacă nu-și plătesc chiria, ôre nu le licitéză mobilele? Fură din cutare boltă pantlice ori țorțori, ôre nu le duc înaintea comisariului de poliție și nu le înceue? Am avut bune scriitóre, ca dómnelle: Sevigné, Staël și Sand și se nu le dăm atâtea drepturi, câte le dăm birjierilor nostri? Pe tinerele copile întocmai le educăm ca pe băeții nostrii; fundăm licee costisitóre, unde le cresc de profesori, ca să se ocupe cu cestiuni economice, politice și științifice, să predice adevărul, să aprindă lumină, 'ér în ziua, în care este vre o alegere, când vreau să pășescă pe arenă pentru interesele țării sunt rugate să rămână acasă, până când portariul lor merge să voteze. Dta uiți — dîce câte un individ — că femeile sunt scutite dela obligământul militar. Dar nu sunt scutite ca să nu aducă copii pe lume făr' de cari n'ar fi resbele, ceea-ce ar fi mult mai bine. Nu le scutesc dela nutrirea și creșterea copiilor, și nici dela suportarea temerei ce abia se pôte imagina, când le duc copii în câmp ori peste graniță. Tôte argumentele ce le produc sunt rămășițe din dreptul roman antic, carele va suprima nu peste mult dreptul natural. Ôre femeia nu e făptură, care lucrăză, cugetă și care are aceiași origine ca și bărbaii? Preste tot nu considerăm noi de sânt copila, soția și femeia? Nu le supunem în același timp acelorași datorințe ba în unele casuri sub mai mare responsabilitate ca și pe bărbai? Da, tôte aceste le facem. Atunci se le investim cu drepturi politice și civile egale. Ceea-ce se ține de îndreptățirea lor la acésta, cu acésta nu ne ocupăm. O vor face dênsele acésta, și dacă semele nu ne înșelă, nu mult timp va dura, până când își vor elupta acésta. Nebuni sunt aceia, cari se luptă pentru libertatea bărbaiilor și nu vîd, că aceea va trebui să o dea ôre-când și femeilor”.

Correspondență particulară

a „Telegrafului Român”.

Ameliorarea salariilor protopresbiterilor și a preoților români.

Onorate Dle Redactor!

Acésta cestiune în timpul din urmă a dat un abundant material în colónele prețuitului diar a „Tel. Rom.” și pe cât e acésta cestiune de delicată și dificilă de o parte de deslegat, pe atît de altă parte foarte salutară, dacă s'ar putea rezolva cât mai în grabă pentru aceia, cari îi privesc mai de aprópe.

Ansă la tôte acestea a dat legile politice bisericesci, pe cari guvernul le-a introdus de a slăbi legăturile înterne ale bisericeii, de a înstrîina pe

poporeni de preoții sei, de a submina temelia religiei și în fine de a introduce păgânismul în locul creștinismului.

Bărbați competenți și respectabili au scris o serie de articli în acésta cestiune de mare importanță, fie care după a sa conduită și cunoscință de cauză, motivédu-și părerile cu argumente ce le aflat mai corespundătore pentru rezolvarea acestei cestiuni. P. O. P. Măneguț și-a luat de problemă de a deslega acésta cestiune prin aceia ca să se facă repartițiune pe comune respective pe singuratici poporeni și cu acésta s'ar ajunge scopul.

E ușor de a impune sarcini, care cu anevoie se pot suporta și cu deosebire în acestea timpuri de grea încercare pentru poporul nostru care e destul de apăsător prin multele dări și imposite ce i s'au impus și are ăilnic de ale suporta din partea statului. Pe calea acésta propusă de domnul corespondent sub astfel de împrejurări și până la timpuri mai bune, ameliorarea salariilor protopresbiterilor și a preoților nu s'ar putea ajunge, ci din contră s'ar isca frecări și neînțelegeri între preoți și parochieni.

Un alt respectabil domn P. O. P. Cupșa aduce un alt espidient ca basă spre deslegarea acestei afaceri. Dsa propune că Prea Ven. Consistoriu arhiepiscopescan se esmită un cerculariu către tôte comitetetele și sínódele parochiale respective protopresbiterale de a da o consemnare esactă despre tôte venitele ce le avut și le au de present parochi respective protopresbiteri. Aicia aș pune o mică întrebare domnului corespondent? După ce legile politice-bisericesci a întrat în vigóre și aplicare, ôre mai pot-se lua de basă ca venite sigure, venitele stolare ce le a avut preoții până de present! Nici de cât? fiind acelea de acum înainte ca venite nesigure, nu se pot computa nici ca dotațiune pe viitoriu, nici de present la ameliorarea salariilor preoțesci respective protopopesci, ci numai acelea, precum e porțiunea canonică, măsura de bucate (naturale) și ziua de lucru (claca).

Pentru căștigarea acestor date nu e de lipsă a se esmite nici un cerculariu, căci Prea Ven. Consistoriu ardatele necesare despre tôte acestea și le pôte afla din inventariile și rațiociniile bisericesci ba și din estrasele legalisate ale cărților fundare și cates-trali, cari i stau totdeuna la dispozițiune și analog precum se esarîndézá moșii de ale statului ba și a altor privați, jugêrul catastral dela 8—10 fl. pe an, adecă: în ce clasă se află agrul. Tot pe acésta cale va purcede și Prea Ven. Consistoriu, absolvînd dela acésta misiune comitetetele respective sínódele concerninte, cari și așa vor fi prea zelóșe întru urcarea unui prețu ne mai pomenit pe emolumente când e vorba despre salarisarea oficianților bisericesci, adecă: spre a ajunge minimul de 400 fl.

Domnul corespondent „y” recomandă, că preotul pe lângă oficiul seu se se mai ocupe și cu lucrul, adecă: se se apuce de córnele plugului, de cósă, secere și altele pentru susținerea sa și a familiei sale. E adevărat, că a-și agonisi cineva pâinea be tôte zile e pe cale onestă e lucru cinstit, înse a pretinde ca un preot să munciască ca un simplu țileriu, acésta însemnézá a-și negligaoficiul sacru căruia sau dedicat de o parte, iar de alta a-se în-delevnici cu lucruri contrare caracterului seu de preot. Acésta nici domnul „y” nu o va aproba, nici chiar pretinde.

Numai trăim în timpurile de tristă memorie când pentru cei ce se dedicau carierei preoțesci era de ajuns pregătirea unui curs de 6 săptămâni sau 6 luni, ci astăzi trăim în secul luminilor, unde pe tôte terenele se cere sciință, cultură și luminare. Dacă prin urmare dela preotul român se cere ca se fie om cu studii, bine pregătît pentru cariera preoțescă atunci ce respect

va avea înaintea poporanului seu un atare preot, carele dăua întrégă va fi necesitat a munci alături cu dilerii. Nu'l va cunoște nimenea nici chiar după esteriorul seu că e preot, pentru că preotul trebuie să aibe o îmbrăcăminte cuviincioasă amăsurat rangului ce-l ocupă ca oficiant al bisericeii, ea și ori carele alt oficiant al statului.

On. părinte I. Popovici voesce a deslega această cestiune prin un congres preotesc. Aserțiunea acăsta e basată încâtva pe adevăr, căci Esce-lenția Sa prea bunul nostru arhiepiscop, carele ca un părinte, ce totdeauna a avut în vedere numai prosperarea bisericeii, binele clerului și a națiunii Sale, și de astă dată împreună cu sfetnicii sei Prea Ven. Consistoriu va afla ore de consult și că de lipsă e, a asculta și pe cei mai interesați în această cauză; pe aceia, cari prin introducerea legilor politice bisericesci au fost mai tare loviți și jigniți. Parte

scurtați parte lipsiți de tot de venitele lor. Firesce, că domnii protopresbiteri au suferit mai mult, căci unii având parochii slabe, alții fără de parochii sunt espusi până la o altă dispozițiune, adevă; până la o salarisare corespun-dătoare amăsurat rangului ce-l ocupă în statul preotesc acești dignitari, trebuie se fie în ori-ce mod despăgubiți din centru, adevă: din fondurile archidie-cesane barem aceia domni protopres-biteri, cari sunt cu parochii slabe sau nau de loc, după împrejurări. Dela întrarea în vigore a legilor politice-bisericesci și aplicarea lor, agendele oficiului protopresbiterial s'au micșorat considerabil, și ar fi în interesul cauzei, că pentru de ali-se asigna domnilor protopresbiteri o dotațiune corespun-dătoare și tractele să se arondeze.

Cred, că această cestiune s'a sulevat în de ajuns de către bărbații com-petenți și pōte se va mai suleva. Și unii și alții deslegă această problemă

în chip mulțamitoriu, — făcând con-clusiuni: că această radicală reformă e neamănavară.

Poporul nostru nu pōte îndeplini această din cauzele mai sus amintite. Nici eparchiile nu vor fi în stare pen-tru că n'au mijlocele necesare și fon-durile disponibile spre acest salutar scop. Statul în prima linie ar fi che-mat, după ce prin introducerea legi-lor politice-bisericesci a luat și cea din urmă sfărmitură de subsistință dela preoți, să se îngrijescă de o dotațiune corespun-dătoare, pentru întreaga noastră preoție căci preotul încă e un ofi-ciant și aduce servicii statului, ba po-porul român contribuie cu avutul seu pentru susținerea și apărarea statului.

O salarisare corespun-dătoare în ge-nere pentru preoție e reclamată chiar și de spiri-tul timpului în care trăim. Nu e vorbă de a se mai amēna această cestiune de mult dorită. Cu mēsură de „goz“ și cu dăua cea de „rușine“ ca

dotațiune pentru preot, pe care fōrte bine le a accentuat domnul Bălcescu numindu-le așa, pentru care preotul de multe ori trebuie să se dejosască în un mod de tot umilitoriu și nedemn de poziția sa, în casul extrem chiar și atunci când e necesitat a cere inter-venirea organelor politice, numai ură, dispreț, batjocură, câte odată și com-pătimire își atrage. Consecuența ace-s-tora dă ansă la destule frecări și ne-înțelegeri între preot și popor.

Precum după publicarea neferi-citelor proiecte politice-bisericesci deve-nite lege, măritul congres a luat unele dispozițiuni față de ele și pentru lini-s-cirea acelor interesați și a opiniunii publice tot acestui for suprem i com-pete și deslegarea acestei probleme cât mai îngrabă.

Ioan Botean,
preot gr.-or. în Binținț.

Nr. 537/895.

[21] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de cl. a III-a Petreni, protopres-biteratul Orăștiei, lângă neputinciosul paroch Simeon Bobeiu, pe basa rezoluțiunii Ven. Consistoriu Archidiececan din 28 Novembre Nr. 7932 B., prin acesta se eserie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publi-care în diariul „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt: jumătate din dotațiunea parochială, care la an face 410 fl. v. a.

Informațiuni mai de aproape despre acest post se pot lua dela comitetul parochial și dela oficiul protopresbiterial.

Reflecții au să-și asternă cererile in-struite conform normelor din vigore la sub-semnatul oficiu în termenul deschis.

Orăștie, la 18 Ianuarie 1896.

Oficiul protopresbiterial al tractului Orăștiei.

Nicolau Ivan,
adm. protop.

Nr. 46.

[20] 3—3

Concurs repetit.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Panc, cu filia Seliște, se eserie concurs repetit a treia oră, cu termin de 30 de zile dela prima publi-caro în „Tel. Român“.

Emolumentele împreunate cu acest post pe lângă casă parochială, dau suma de 397 fl. 65 cr. v. a.

Informațiuni mai de aproape despre sta-rea parochiei se pot lua dela comitetul pa-rochial și dela subsemnatul oficiu.

Petenții au a-și asterne cererile instruite în sensul normelor din vigore la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Dobra, 19 Ianuarie 1896.

Oficiul protopresbiterial gr.-or. al Dobrei, în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Avram S. Păcurariu,
adm. protopresb.

Nr. 47/1895

[15] 2—3

CONCURS.

Comuna bisericească filia Răcăștia din protopresbiteratul Devei voesce a-și edifica o biserică conform Planului aprobat din par-tea Prea Venerabil, consistoriu archid. Nr 5484/1895 Ep.

În scopul a să de această biserică spre edificare unui întreprindătoriu, se publică con-curs cu termin de 60 de zile dela prima pu-blicare în „Tel. Rom.“

Doritorii de a lua această întreprindere au a să insinua comitetului parochial până la ter-minul sus dīs după care se va satori dăua de licitațiune.

Suma aprobată e 6181 fl. 24 cr.

Planul, preliminarul de spese, condi-țiunile sub care se estradă edificarea se pot vedea în cancelaria oficiului parochial de unde se pot primi tōte informațiunile referi-tore la această lucrare.

Măniărău, la 14 Decembre 1895.

Constantin Dăncilă,
paroch gr. ort. pres. comit. paroch.
Grék Alisandru, Muntyán Jozsa,
epitrop. epitrop.
Vidi:

Avram P. Păcurariu,
protopresb. adm.

Redactor prov. Gavriil Hango.

Nr. 132/1896

[22] 2—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan în parochia de clasa a-II Boița în sensul rezoluțiunii Preavenerabilului Consistoriu archidiececan de dto 16 Ianuarie v. 1896 Nr. 8676 B. se serie concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în fōia „Te-legraful Roman“.

Emolumentele statorite pentru acest post sunt: jumătate din venitele parochiale, cari fără bani de cuartir dau un venit anual de 332 fl.

Doritorii de a reflecta la acest post, vor avea a-și asterne suplicile de concurs instruite conform normelor în vigore până la termenul indicat, la subsemnatul oficiu protopresbiterial, având a se presenta în co-mună înainte de expirarea concursului spre a-și documenta desteritatea în cele rituale și cualificațiune practică.

Informațiuni mai de aproape, concurenții pot primi dela comitetul parochial și oficiul protopresbiterial.

În conțelegere cu comitetul parochial oficiul protopresbiterial al Sibiiului

Sibiiu, 31 Ianuarie, 1896.

Ioan Papiu,
protopresbiter.

Turnătoria de clopote și de metal a lui**Antoniou Novotny**

în Timișoara — Fabrică

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, precum la turoarea de nou a clo-potelor stricate, mai departe spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanță pe mai mulți ani, provădate cu adiutări de fer bătut, construite spre ale întorce cu ușurință în ori ce parte, îndată ce clopotele sunt bătute de o lăture prin ceea-ce sunt mântuite de crepare.

Cu deosebire recomand

clopote patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari au un ton mai intensiv, mai limpede, mai plăcut și cu vi-brarea mai voluminoasă decât clopotele turnate după si-stemul vechiu, așa, că un clopot patentat cu 300 kg. este egal în tonul unui clopot de 400 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recon-dă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preadiustarea clopotelor vechi cu adiustare de fer bătut, — ca și spre turnarea de tōce de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află totdeauna gata în magazin.

[10] 3—48

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere gratuit și franco.

LOTTERIA DE CLASSĂ UNGARĂ

35.007 câștiguri în bani, în sumă totală de 7,932.000 corone.

Cel mai mare câștig în casul cel **UN MILION** corone.
mai favorabil

Tragerea clasei II:
Dela 11 până în 14 Martie 1896.

Câștiguri	Corone	Corone
1 á	100.000=	100.000
1 „	60.000=	60.000
1 „	40.000=	40.000
1 „	30.000=	30.000
1 „	20.000=	20.000
1 „	15.000=	15.000
1 „	10.000=	10.000
2 „	8000=	16.000
8 „	4000=	32.000
10 „	2000=	20.000
13 „	1000=	13.000
100 „	400=	40.000
860 „	200=	172.000
9000 „	120=	1.080.000
10.000 „	Câștiguri la oclă	1.648.000

Prețurile losurilor de cumpărat pentru a II-a classă:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
fl. 40.—	20.—	4.—	2.—

Prețurile losurilor complete vala-bile pentru a II-a și a III-a classă:

$\frac{1}{1}$	$\frac{1}{2}$	$\frac{1}{10}$	$\frac{1}{20}$
fl. 60.—	30.—	6.—	3.—

Pe lângă aceste prețuri ale losurilor origi-nale are să se trimită, când comandă cineva losuri pentru a II-a classă pentru porto scri-sorilor recomandate și a listelor de tragere 25 cr., când comandă losuri complete pentru porto epistolelor recomandate și pentru 2 liste de tragere 40 kr.

Tragerea clasei III:
dela 12 până în 28 Maiu 1896.

Câștiguri	Corone	Corone
1 premiu	600.000=	600.000
1 á	400.000=	400.000
1 „	300.000=	300.000
1 „	200.000=	200.000
1 „	100.000=	100.000
2 „	40.000=	80.000
2 „	20.000=	40.000
5 „	10.000=	50.000
14 „	8000=	80.000
30 „	6000=	204.000
100 „	2000=	200.000
200 „	1000=	200.000
2650 „	200=	530.000
22.000 „	150=	3.300.000
25.007 „	Câștiguri și 1 premiu	6.284.000

Losuri recomandă și expedeză pe lângă trimiterea mai nainte a prețului cu asig-nație sau rambursă postală

CARL HEINTZE, Budapesta,

Servitenplatz 3.

Adresa de telegramă: **Lotto Heintze. Budapest.**

Servitenplatz 3.

[19] 2—3